

STRUKTURA JEDNOSTEK UNIwersYTETU JAGIELLOŃSKIEGO ŚWIADCZĄCYCH WSPARCIE DLA OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

Marcin Kocór

SPIS **TREŚCI**

Centrum Dostępności	3
Studencki Ośrodek Wsparcia i Adaptacji (SOWA)	6
Centrum Wsparcia Dydaktyki	7
Koordinator ds. dostępności	9

Uniwersytet Jagielloński ze względu na złożoną strukturę organizacyjną posiada kilka jednostek, które zajmują się świadczeniem wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami. Osób, gdyż usługi te mogą być świadczone zarówno studentom jak i pracownikom.

Warto pokazać ogólnie jakie jednostki zajmują się takim wsparciem i jakim jego zakresem.

CENTRUM DOSTĘPNOŚCI

Jest to główna jednostka uniwersytecka, która zajmuje się wspieraniem studentów i doktorantów z niepełnosprawnościami lub trudnościami zdrowotnymi w procesie edukacji i nauki.

CD UJ ma na celu wyrównywanie szans i eliminowanie barier dla osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności, takimi jak np. niewidomi, niedowidzący, niesłyszący, głusi, osoby z zaburzeniami ze spektrum autyzmu, dysleksją, dyspraksją, ADHD, czy chorobami przewlekłymi. CD UJ oferuje następujące formy wsparcia:

Konsultacje i doradztwo

CD UJ udziela informacji i porad na temat dostępności i adaptacji w procesie dydaktycznym, praw i obowiązków studentów i doktorantów z niepełnosprawnościami, możliwości uzyskania stypendiów, zasiłków i ulg, a także pomocy w rozwiązywaniu problemów i konfliktów związanych z niepełnosprawnością. Konsultacje i doradztwo są dostępne zarówno dla osób z niepełnosprawnościami, jak i dla pracowników UJ, którzy chcą poprawić dostępność i jakość swoich zajęć.

Adaptacje dydaktyczne

Centrum opracowuje i wdraża indywidualne plany adaptacji dla studentów i doktorantów z niepełnosprawnościami, uwzględniając ich potrzeby i możliwości. Adaptacje mogą dotyczyć np. sposobu przekazywania materiału, formy i czasu egzaminów, dostępu do literatury i źródeł, korzystania z pomocy technicznych i asystentów czy uczestnictwa w zajęciach praktycznych i wyjazdach naukowych. CD UJ współpracuje z wykładowcami, dziekanatami i innymi jednostkami UJ w celu zapewnienia skutecznych i elastycznych rozwiązań.

Wsparcie techniczne

CD UJ dysponuje specjalistycznym sprzętem i oprogramowaniem, które ułatwiają osobom z niepełnosprawnościami dostęp do informacji i komunikacji. Wśród dostępnych urządzeń i programów są np. komputery z synteźatorami mowy, powiększalnikami i klawiaturami Braille'a, lupy elektroniczne, skanery i drukarki, oprogramowanie do tłumaczenia mowy na tekst i odwrotnie, oprogramowanie do czytania i pisania tekstu, oprogramowanie do nagrywania i edycji dźwięku czy oprogramowanie do tworzenia i odczytywania dokumentów w formacie PDF. CD UJ udostępnia sprzęt i oprogramowanie na miejscu w swojej siedzibie, wypożycza je na czas określony, lub pomaga w ich instalacji i obsłudze na własnych urządzeniach osób z niepełnosprawnościami.

Wsparcie asystenckie

Centrum zapewnia osobom z niepełnosprawnościami pomoc asystentów, którzy ułatwiają im poruszanie się po terenie UJ, uczestnictwo w zajęciach, korzystanie z bibliotek i innych usług, czy komunikację z innymi osobami. Asystenci mogą być np. tłumaczami języka migowego, przewodnikami osób niewidomych, czy pomocnikami osób z zaburzeniami ruchowymi. CD UJ rekrutuje,

szkoli i nadzoruje asystentów, a także organizuje ich grafik i płatności.

Wsparcie psychologiczne

Centrum oferuje osobom z niepełnosprawnościami możliwość skorzystania z bezpłatnych i poufnych konsultacji psychologicznych, które mają na celu pomóc im w radzeniu sobie z trudnościami emocjonalnymi, psychicznymi i społecznymi, związanymi z niepełnosprawnością lub innymi sytuacjami życiowymi. Konsultacje psychologiczne są prowadzone przez wykwalifikowanych psychologów i psychoterapeutów, pracujących w różnych podejściach terapeutycznych. CD UJ zapewnia także dostęp do grup wsparcia, warsztatów i szkoleń, dotyczących np. asertywności, samooceny, radzenia sobie ze stresem, czy planowania kariery.

Centrum Dostępności realizuje także działania promocyjne i edukacyjne, mające na celu podnoszenie świadomości i wrażliwości na temat niepełnosprawności i dostępności w środowisku akademickim. CD UJ organizuje np. konferencje, seminaria, panele dyskusyjne, wystawy, konkursy czy akcje społeczne, skierowane do studentów, doktorantów, pracowników i absolwentów UJ, a także do szerokiej publiczności. CD UJ współpracuje także z innymi organizacjami i instytucjami, działającymi na rzecz osób z niepełnosprawnościami, takimi jak np. Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym, Fundacja Pomocy Dzieciom i Młodzieży Niepełnosprawnej Ruchowo "Akogo?", czy Fundacja "Nie jesteś sam". CD UJ dąży do tego, aby Uniwersytet Jagielloński był miejscem przyjaznym, otwartym i dostępnym dla wszystkich.

STUDENCKI OŚRODEK WSPARCIA I ADAPTACJI (SOWA)

Studencki Ośrodek Wsparcia i Adaptacji (SOWA) na Uniwersytecie Jagiellońskim to instytucja, która oferuje krótkoterminową pomoc psychologiczną dla studentów UJ, zarówno tych uczęszczających na studia stacjonarne, niestacjonarne, jak i doktoranckie. Misja SOWA opiera się na zapewnieniu poufnej, szanującej i współpracującej opieki dla studentów znajdujących się w kryzysie psychicznym. Pomoc jest dostępna dla wszystkich studentów UJ, niezależnie od ich płci, rasy, religii, pochodzenia etnicznego, narodowego, orientacji seksualnej, tożsamości płciowej i niepełnosprawności.

SOWA oferuje cykl spotkań interwencyjnych, które są dostosowywane do indywidualnych potrzeb studentów. Te spotkania koncentrują się na interwencji kryzysowej, ale nie obejmują leczenia. Celem jest pomoc w rozwiązywaniu najpilniejszych problemów, z jakimi borykają się studenci.

Ośrodek prowadzi również zajęcia warsztatowe, które obejmują różne techniki, takie jak poprawa skupienia i koncentracji, ćwiczenia oddechowe, relaksacja z elementami wizualizacji, praktyka medytacji oraz nauka radzenia sobie z trudnymi emocjami. Warsztaty te są planowane cyklicznie, na przykład w semestrze letnim 2023/2024.

Ważnym aspektem działalności SOWA jest przestrzeganie zasad poufności. Ośrodek stosuje zasady tajemnicy podobne do tych, które obowiązują w placówkach ochrony zdrowia. Informacje o osobach korzystających z pomocy ośrodka nie są przekazywane nikomu, włącznie z władzami uczelni. Ośrodek przekazuje jedynie ogólne dane statystyczne, takie jak liczba spotkań czy telefonów, do władz uczelni.

W ten sposób SOWA UJ stanowi ważne wsparcie dla dobrostanu psychicznego studentów, oferując różnorodne formy pomocy, dostosowane do indywidualnych potrzeb i sytuacji, w których się znajdują.

CENTRUM WSPARCIA DYDAKTYKI

Centrum Wsparcia Dydaktyki (CWD) na Uniwersytecie Jagiellońskim odgrywa kluczową rolę w koordynacji procesu kształcenia na różnych etapach, od rekrutacji przez organizację toku studiów, aż po wsparcie absolwentów. Pracownicy CWD rokrocznie współpracują z wydziałami, aby stworzyć unikalną ofertę edukacyjną dla kandydatów z Polski i zagranicy. Zadania Centrum obejmują współpracę z rynkiem pracy, obsługę programów wymiany międzynarodowej i funduszy stypendialnych, a także koordynację działań na rzecz jakości kształcenia. CWD oferuje również wsparcie w doskonaleniu kompetencji dydaktycznych kadry naukowej i administracyjnej, dążąc do zapewnienia jak najlepszej jakości kształcenia na Uniwersytecie Jagiellońskim.

Centrum powstało w 2017 roku i składa się z różnych jednostek, w tym Biura Karier, Działu Obsługi Studentów Zagranicznych, Działu Obsługi Studiów, Działu Rozwoju i Jakości Kształcenia, a od 2021 roku również Welcome Centre, które zajmuje się kompleksową obsługą spraw studentów zagranicznych.

Przed powstaniem CWD, większość jednostek funkcjonowała jako odrębne podmioty. Reorganizacja pionu dydaktycznego miała na celu poprawę współpracy między jednostkami, aby tworzyły one spójny system dydaktyczny. Zmiana podejścia do systemu zapewniania jakości kształcenia na Uniwersytecie Jagiellońskim miała również wpływ na organizację pracy w Centrum.

Odpowiedzialność za działania związane z zapewnianiem jakości została przeniesiona na wszystkie jednostki CWD, ze szczególnym naciskiem na Dział Rozwoju i Jakości Kształcenia.

Centrum Wsparcia Dydaktyki (CWD) Uniwersytetu Jagiellońskiego oferuje różnorodne działania na rzecz osób z niepełnosprawnościami, mające na celu wyrównywanie szans edukacyjnych i zapewnienie równego dostępu do procesu kształcenia. Można tutaj wyróżnić:

Dostosowanie architektury budynku

Budynek CWD jest w pełni dostosowany do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, pozbawiony barier architektonicznych, co zapewnia komfort użytkowania wszystkim odwiedzającym.

Rejestracja wizyt w Welcome Centre

Dla osób z niepełnosprawnościami dostępna jest aplikacja QMS.Everywhere, umożliwiająca rejestrację na wizytę w Centrum bez konieczności korzystania z biletomatu.

Adaptacja materiałów dydaktycznych

Program "Hamlet" i Akademicka Biblioteka Cyfrowa (ABC) oferują dostosowanie materiałów do potrzeb osób niewidomych, słabowidzących czy z dysleksją. Program "Hamlet" umożliwia adaptację tekstów, grafik i innych materiałów dydaktycznych. ABC zawiera tysiące pozycji dostosowanych dla osób niewidomych i słabowidzących, dostępnych online.

Asystent dydaktyczny

Dla studentów, którzy potrzebują bezpośredniego wsparcia w procesie edukacji, istnieje możliwość skorzystania z asystenta

dydaktycznego. Asystenci wspierają w notowaniu, laboratoriach, egzaminach, organizacji pracy, monitorowaniu sytuacji akademickiej, a także w wsparciu technicznym i organizacyjnym oraz w kontaktach społecznych z wykładowcami, administracją i innymi studentami.

KOORDYNATOR DS. DOSTĘPNOŚCI

W 2021 roku Uniwersytet powołał stanowisko koordynatora ds. dostępności na Uniwersytecie Jagiellońskim, który miał spajać wszystkie działania na rzecz ogólnej dostępności prowadzone na Uniwersytecie. Jego obowiązki obejmują szeroki zakres działań mających na celu zwiększenie dostępności uniwersytetu dla osób ze szczególnymi potrzebami. Do kluczowych zadań koordynatora należą:

1. Podejmowanie działań systemowych, które mają na celu zwiększanie dostępności Uniwersytetu Jagiellońskiego dla osób ze szczególnymi potrzebami.
2. Przyjmowanie informacji, wniosków i żądań. Koordynator zajmuje się przyjmowaniem informacji, wniosków i żądań osób indywidualnych dotyczących regulacji związanych z Ustawą o Zapewnieniu Dostępności (UZD).
3. Koordynowanie opracowania standardów dostępności, który to proces obejmuje opracowywanie standardów dostępności na Uniwersytecie Jagiellońskim.
4. Współdziałanie z jednostkami organizacyjnymi UJ. Koordynator współpracuje z różnymi jednostkami organizacyjnymi UJ, w tym z Centrum Promocji i Komunikacji, Centrum Wsparcia Dydaktyki, i innymi, w celu wdrażania standardów dostępności.

5. Raportowanie w zakresie zapewniania dostępności.
Koordynator współpracuje z Centrum Dostępności UJ i innymi jednostkami w zakresie raportowania działań zgodnych z UDC.
6. Nadzór nad działaniami Centrum Dostępności UJ. Koordynator nadzoruje działania Centrum Dostępności oraz innych jednostek w celu prowadzenia spójnej polityki dostępności.
7. Koordynowanie pracy paneli eksperckich obejmujących różne aspekty dostępności, takie jak: dostępność architektoniczna, cyfrowa, informacyjno-komunikacyjna, procesów kształcenia, środowiska pracy, oraz odpowiedzialność społeczna i zrównoważony rozwój.
8. Uwzględnianie rezultatów pracy paneli eksperckich.
Koordynator wprowadza korekty w różnych aspektach działalności uniwersytetu, takich jak procedury, programy, sylabusy, umowy, w celu eliminacji dyskryminacji osób z niepełnosprawnościami lub ze szczególnymi potrzebami i zapewnienia przestrzegania prawa dotyczącego dostępności.